

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิญญูชนาแผ่นดิน

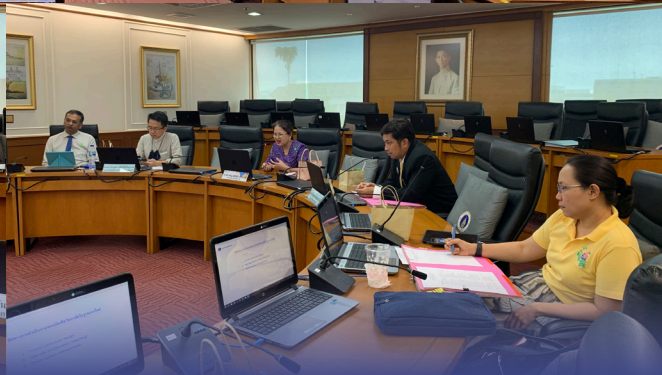
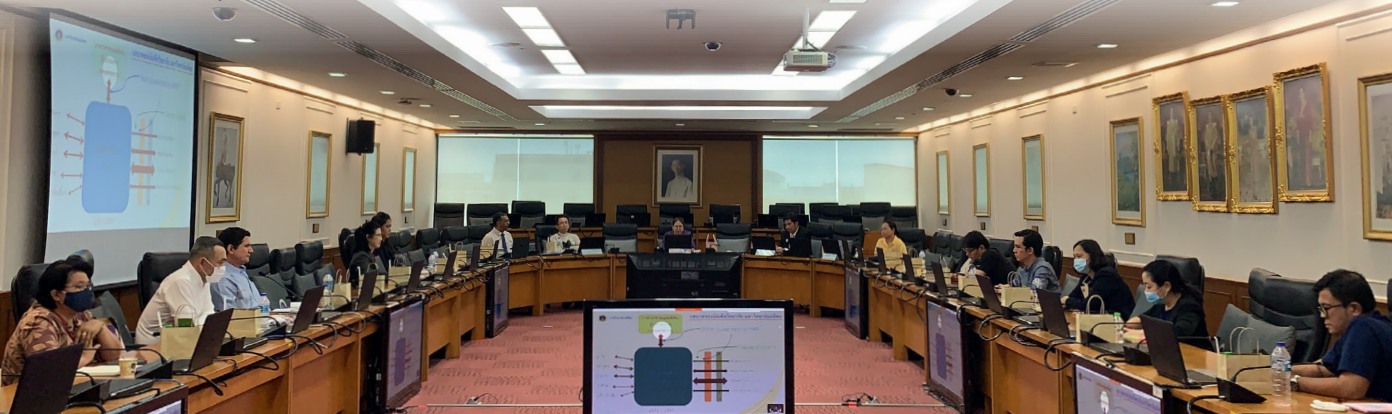
ข่าวสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล

ISSN 0857 - 989 x ปีที่ 46 ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน 2563

<http://www.senate.mahidol.ac.th>

อาจารย์ ดร.ธิตคม พิวพันธ์สวัสดิ์ ประธานสภาคณาจารย์ เข้าร่วมพิธีอัญเชิญองค์พระพุทธรูปหิมาลัยมณฑลปัญญานานเข้าประดิษฐาน ภายในหอพระพุทธรูปมหาสิริพิริยพัฒน์ เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2563 ณ บริเวณหอพระฯ หน้าอาคารอำนวยการ สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ศาสตราจารย์ ดร.พญ.พิชรีย์ เลิศฤกษ์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย บรรยายพิเศษ เกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยรูปแบบใหม่ ในการประชุมสภาคณาจารย์ สามัญ ครั้งที่ 11/2563 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.นที รัถย์พลเมือง ชั้น 5 สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

สารจากประธานสภาคณาจารย์ โดย อาจารย์ ดร.ธิตคม พิวพันธ์

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน

ในเดือนนี้นับเป็นโอกาสอันเป็นมงคลยิ่งที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้ัญเชิญพระพุทธมหิดลมงคลปิณฑานุกาน ซึ่งถือว่าเป็นพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัยของเรามาประดิษฐาน ณ หอพระพุทธมหาสิริพิริยพัฒน์ ซึ่งตั้งอยู่หน้าสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน ซึ่งจะมีการลงรักปิดทองต่อไปนะครับ

สำหรับในการประชุมสภาคณาจารย์ที่ผ่านมาได้เชิญ ศ.ดร.พญ.พัชรีย์ เลิศฤทธิ์ คุณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มาบรรยายเกี่ยวกับแนวทางการทำงานแบบใหม่ของบัณฑิตวิทยาลัย และรับทราบปัญหาจากคณาจารย์ นอกจากนี้ในเดือนที่จะถึงนี้ สภาคณาจารย์จะจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับมุมมองใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ใกล้ตัวเราเช่นกัน ในวันที่ 4 ธันวาคมนี้ เชิญติดตามได้นะครับ

ในฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับ นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมหาวิทยาลัยกำลังจะออกข้อบังคับในเรื่องดังกล่าวเร็ว ๆ นี้ นับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ของเรา ซึ่งจะต้องติดตามอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ มีบทความเกี่ยวกับสุขภาพอีกสองบทความเกี่ยวกับฟันน้ำนมผุ และพิษจากบะหมี่แป้งหมัก สามารถติดตามได้ในฉบับนี้ครับ

พบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีครับ

สารจากประธานสภาคณาจารย์
พิน (น้ำนม) ผุ
ประชาคมมหิดลและนโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
คอลัมน์ “กินดี ปลอดภัย โทลโรค”
เรื่อง พิษในบะหมี่จากแป้งหมัก กินแล้วถึงตาย !!!
บรรณาธิการแถลง

2
3
5
6
8

ฟัน (น้ำนม) ผุ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพญ.วรณัน ประพันธ์ศิลป์
ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์

ฟันน้ำนมผุเกิดจากอะไร ?

หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ฟันน้ำนมผุ มาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว การปล่อยให้เด็กนอนหลับคาขวดนม ทำให้น้ำตาลที่อยู่ในนม สามารถเข้าไปทำลายเคลือบฟันของเด็กได้ เพราะคราบจุลินทรีย์จะย่อยน้ำตาลในนมที่ค้างอยู่บนผิวฟัน ทำให้เกิดการสะสมของกรด ละลายผิวฟันเป็นรู นอกจากเรื่องขวดนมแล้ว ปัญหาฟันน้ำนมผุ ยังอาจเกิดได้จากโครงสร้างของฟันเด็กที่ไม่สมบูรณ์อาจเป็นเพราะคลอดก่อนกำหนดมีน้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย แม่ติดเชื้องาระตั้งครรภ์ รวมทั้งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กยุคนี้ฟันผุง่ายก็คือ การรับประทานอาหารตามใจชอบ แล้วไม่ยอมแปรงฟันนั่นเอง อีกทั้งผู้ปกครองหลายคนมักมีความเชื่อผิดๆ ว่า เตี้ยฟันน้ำนมก็ต้องหลุดไป มีฟันแท้มาแทนที่ จึงไม่ได้ใส่ใจการรับประทานอาหารและการแปรงฟันของลูกมากนัก และลูกก็ยังไม่สามารถทำความเข้าใจฟันผุได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ด้วยตัวเอง จึงทำให้ฟันผุได้ง่ายนั่นเอง

รู้จัก 3 ระยะ ของโรคฟันผุ

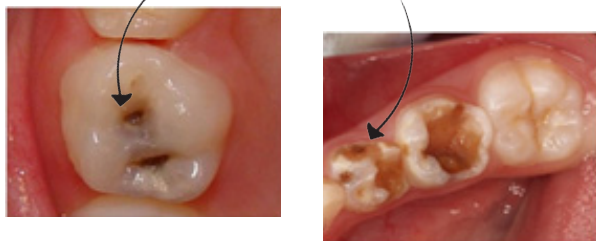
1. ฟันผุในระยะแรก จะพบลักษณะรอยโรคขุนขาวบริเวณเคลือบฟันหรือหลุมร่องฟัน ซึ่งจะยังไม่แสดงอาการ
2. ฟันผุที่ชั้นเคลือบฟันและเนื้อฟัน จะมีการแตกหักของเนื้อฟันจนเกิดรอยผุเป็นรูบนตัวฟัน เด็กจะเริ่มมีอาการเสียวฟัน ปวดฟัน เวลาเศษอาหารติด
3. ฟันผุทะลุโพรงประสาทฟัน จะมีอาการปวดฟัน ประสาทฟันอักเสบร่วมกับการอักเสบของเหงือกและอวัยวะรอบๆ ฟัน

ระยะที่ 1 : ขุนขาวบริเวณ
เคลือบฟัน หรือ
หลุมร่องฟัน

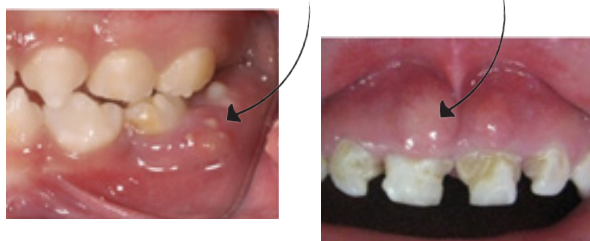

ระยะที่ 2 : เนื้อฟันแตกหัก

ระยะที่ 2 : เริ่มมีอาการเสียวฟัน ปวดฟัน เวลาเศษอาหารติด

ระยะที่ 3 : ปวดฟัน ประสาทฟันอักเสบร่วมกับการอักเสบของเหงือก มีหนอง

ฟันน้ำนมผุได้ตั้งแต่อายุเท่าไร ?

ปัญหาฟันน้ำนมผุ หรือ ฟันผุในวัยเด็ก สามารถเกิดได้ตั้งแต่เด็กมีฟันขึ้นในช่องปาก ซึ่งก็คืออายุประมาณ 6 เดือน เนื่องจากชั้นเคลือบฟันน้ำนมหนาประมาณครึ่งหนึ่งของฟันแท้เท่านั้น ทำให้ฟันน้ำนมผุได้ง่ายกว่ามาก และยังมีแคลเซียม ฟอสฟอรัส เป็นองค์ประกอบน้อยกว่าอีก โดยฟันน้ำนมซี่หน้าบนจะผุได้ง่ายกว่าฟันหน้าล่าง รวมถึงอีกจุดที่ผุง่ายก็คือ ฟันกรามด้านบดเคี้ยว เพราะเป็นซี่ใน หมนหวานมักติดค้างอยู่ในร่องฟัน จึงทำความสะอาดได้ยากนั่นเอง

การรักษาฟันน้ำนมผุ

หากลูกมีฟันผุระยะแรกเริ่ม คุณหมอจะให้คำแนะนำในการรับประทานอาหาร และการทำความสะอาดหรือเคลือบหลุมร่องฟัน คุณหมอมัจะทำการอุดฟันหรือ ครอบฟันในฟันที่ผุถึงชั้นเนื้อฟัน แต่หากฟันผุทะลุเข้าไปถึงโพรงประสาทฟัน คุณหมอจะต้องรักษาด้วยการรักษารากฟัน หรือ ถอนฟันแทน แต่สำหรับกรณีที่ฟันผุยังไม่ได้ทำลายรากฟัน และกระดูกเข้าฟันไปมาก คุณหมอจะแนะนำให้เก็บรักษาฟันน้ำนมไว้ใช้งาน รอจนฟันแท้จะขึ้นมาแทนที่ การอุดฟันที่ผุลึกมาก การถอนฟัน หรือการรักษารากฟัน คุณหมอจะใช้ยาชา เพื่อไม่ให้เด็ก ๆ รู้สึกเจ็บปวดจนทนไม่ไหว

วิธีป้องกันไม่ให้ฟันน้ำนมผุ

- ฝึกให้เด็กทารกเข้าอนโดยไม่มียีสติดขวดนม
- สอนให้เด็กใช้แก้วน้ำแทนขวดนมและฝึกดูดจากหลอด ตั้งแต่อายุ 6 - 12 เดือน และควรเลิกใช้ขวดนมเมื่ออายุ 1 ปี ไปแล้ว
- ฝึกนิสัยไม่ให้ลูกทานนมจุกจิบ อาหารรสหวาน เพราะเป็นสาเหตุของฟันผุ หากลูกอยากรับประทานอาหารรับประทานในมื้ออาหาร
- เลือกอาหารว่างที่มีประโยชน์ไม่เติมน้ำตาลและไม่ทำให้ฟันผุ เช่น นมจืด ผลไม้ แซนวิช กล้วย ปลายเส้น เป็นต้น
- ให้ลูกบ้วนปากหลังดื่มนม รับประทานอาหาร หรือหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง
- แปรงฟันให้ลูกด้วยยาสีฟันที่ผสมฟลูออไรด์ วันละ 2 ครั้ง เวลาเช้า - ก่อนนอน
- เมื่อลูกอายุ 4 ขวบ ฝึกให้ลูกแปรงฟันอย่างถูกวิธี และช่วยแปรงซ้ำเป็นประจำ
- พาลูกไปพบทันตแพทย์ เมื่ออายุ 1 ปี และตรวจฟันเป็นประจำทุก 6 เดือน เพื่อจะได้รับความรู้และแนวทางปฏิบัติในการดูแลสุขภาพในช่องปากอย่างถูกต้อง

สามารถติดตามสาระดี ๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทันตกรรมสำหรับเด็ก โดยสแกน QR Code

ประชาคมมหิดลและ นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โบทธีรัตต ธรรมบุษดี
กลุ่มสาขาเทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์
คณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มหาวิทยาลัยมหิดล

ความเป็นส่วนตัว (privacy) เป็นสิ่งที่ถูกพูดถึงและหยิบมาพิจารณาในบริบทของการเมืองการปกครองมาช้านาน แต่ในยุคที่เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เพราะเราทุกคนล้วนสร้างข้อมูลเข้าไปสู่ระบบอินเทอร์เน็ต และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ภายในองค์กร ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ในมุมมองการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น เราสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์หา Insight เช่น พฤติกรรมของลูกค้า รูปแบบการใช้งานอินเทอร์เน็ต หรือการแนะนำการบริการต่าง ๆ และบางครั้งเราก็คุ้นเคย และเพลิดเพลินกับมัน แต่ถ้ามองในมุมมองของคนหรือหน่วยงานที่ต้องเก็บหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่เก็บหรือใช้ก็มีความเสี่ยงต่อการละเมิดความเป็นส่วนตัว เช่น การเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว การเผยแพร่ภาพถ่าย โดยที่เจ้าของข้อมูลไม่รับทราบมาก่อน เป็นต้น

วันที่ 1 มิถุนายน 2564 นี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562) Personal Data Protection Act: PDPA) จะถูกบังคับใช้อย่างเป็นทางการ ซึ่งผลกระทบบของกฎหมายฉบับนี้จะทำให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล (ผู้ควบคุมข้อมูล: Data Controller) ต้องมีความระมัดระวังในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เพราะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดจะต้องมีฐานทางกฎหมายมารองรับ (เช่น การปฏิบัติตามสัญญา การปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อป้องกันหรือระงับอันตราย ฯลฯ) มิฉะนั้นต้องมีการขอความยินยอม (Consent) ยิ่งไปกว่านั้นจะต้องระมัดระวังไม่ให้มีการใช้ข้อมูลผิดจากวัตถุประสงค์จากที่เคยแจ้งกับทางเจ้าของข้อมูล (Data Subject) ไว้ และต้องดำเนินการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล เพื่อไม่ให้ข้อมูลถูกขโมยหรือรั่วไหลออกไปภายนอกได้

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้มีหลายประเด็นมากมายครับ แต่ประเด็นที่องค์กรในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) จะต้องดำเนินการเป็นหลักก็คือจะต้องตรวจสอบว่า กระบวนการหรือการให้บริการใดขององค์กรได้มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ที่ไม่จะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และการประมวลผลนั้น จำเป็นต้องขอความยินยอมหรือตรงกับฐานการประมวลผลทางกฎหมายใดบ้าง การรักษาความมั่นคง

ปลอดภัยของข้อมูลตลอดวงจรชีวิตของข้อมูล (Data Life-cycle) รวมถึงประเด็นในการโอนย้ายข้อมูลไปยังหน่วยงานอื่น และสิทธิ์ต่าง ๆ ของทาง Data Subject ที่มีสิทธิ์ในการได้รับการแจ้ง เข้าถึง แก้ไข ลบ โอนย้าย หรือเพิกถอนข้อมูลของเขาได้

มหาวิทยาลัยมหิดลของเรา ได้มีการออกประกาศนโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายนที่ผ่านมา โดยนโยบายของเราจะนำเอา PDPA มาปรับให้สอดคล้องกับบริบทของการให้บริการต่าง ๆ ของมหิดล โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคลที่มหาวิทยาลัยมหิดลเก็บรวบรวมใช้ หรือเปิดเผย จะต้องเป็นไปเพื่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เช่น การจัดการการศึกษา การทำวิจัย การผลิตบัณฑิต การพัฒนาวิชาการ การให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข การบริการทางวิชาการ การถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมถึงการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม

2) การเก็บรวบรวมใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้

3) มหาวิทยาลัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อดำเนินงาน ได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายโดยอาศัยฐานทางกฎหมายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตาม PDPA

4) ถ้าจำเป็นต้องขอความยินยอม จะต้องกระทำโดยชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และเข้าใจง่าย

5) ในกรณีที่ส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเพื่อให้มีความมั่นใจว่าประเทศปลายทางมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพียงพอ

6) ต้องดำเนินการเพื่อให้ Data Subject มีสิทธิ์ในข้อมูลของเขาตาม PDPA

7) มหาวิทยาลัยและส่วนงานต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

8) เมื่อเกิดเหตุละเมิด ส่วนงานต้องแจ้งเหตุการณ์ละเมิดนั้นต่อมหาวิทยาลัยและเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Officer: DPO) ที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

9) มหาวิทยาลัยและส่วนงานจะต้องดำเนินการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management)

ที่ยกมาข้างต้นเป็นเพียงประเด็นสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานต้องรับทราบจากนโยบายครับ จะมีประเด็นเชิงบริหารจัดการภายใน ที่ไม่ได้กล่าวถึงในบทความนี้

โดยในขณะนี้ มหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการอยู่หลายช่องทาง เพื่อสร้างให้ประชาคมมหิดลมีความพร้อม และสามารถร่วมกันเตรียมการ เพื่อให้มหาวิทยาลัยของเราลดความเสี่ยงในการละเมิด PDPA ได้ โดยมหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์และสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับ Privacy และ Security
2. จัด Workshop เพื่อให้บุคลากรมีความรู้และ

เตรียมการในกิจกรรมที่ส่วนงานจะต้องดำเนินการต่อไป
3. การจัดทำกระบวนการการใช้ข้อมูลภายในส่วนงาน เพื่อให้ทราบถึงการไหลของข้อมูลตั้งแต่สร้าง จัดเก็บ จนถึงการเอาไปใช้และทำลาย รวมถึงการประเมินความเสี่ยงของการละเมิดข้อมูลในการปฏิบัติงานขั้นตอนต่าง ๆ

4. จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับส่วนงาน ทั้งในเรื่องของบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูล และแนวปฏิบัติด้านเทคโนโลยี รวมไปถึงรูปแบบ เกมเพลตของเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการขอความยินยอม ข้อความคุกกี้บนเว็บไซต์

5. จัดทำนโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศเพื่อนำไปสู่ Compliance ระดับองค์กรและระดับส่วนงานต่อไป

อย่างไรก็ตามการจัดระเบียบ นโยบาย มาตรฐาน กระบวนการ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และการมอนิเตอร์การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูล จะนำไปสู่ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ที่จะทำการคุ้มครองข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย ถูกใช้ได้อย่างเหมาะสม สร้างมูลค่าให้กับองค์กรได้ รวมถึงเพิ่มการมีส่วนร่วมการทำงานภายในองค์กรจะทำให้มหาวิทยาลัยของเราเป็น Data-driven organization ได้ต่อไปครับ

สุดท้ายนี้ขอพระคุณ อ.ดร.นพ.วณรรณ ธีระอัมพรพันธุ์ รองคณบดีฝ่ายปฏิบัติการ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และที่ปรึกษาคณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาให้ความเห็นและแนะนำด้าน Lawful basis และ Enterprise Risk Management ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นครับ **__mu**

คอลัมน์ “กินดีปลอดภัย ไก่โรตี่”

พิษในเบะหมีจากแป้งหมักกินแล้วถึงตาย !!!

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพญ.ศุภยพร ตราชูธรรม
ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพิษวิทยาและโภชนาการเพื่ออาหารปลอดภัย
สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ถือเป็นข่าวที่น่าสลดใจกับการเสียชีวิตของคนทั้งครอบครัวที่ประเทศจีน ดังนั้นในวิชาสัมมนา น้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ หลักสูตรพิษวิทยาและโภชนาการเพื่ออาหารปลอดภัย จึงสืบเสาะสาเหตุ และค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า เหตุเกิดจากสารพิษในเบะหมีทำเอง ทำกินกันทั้งครอบครัว เบะหมีทำมาจากแป้งข้าวโพดหมักที่เก็บมานาน ปนเปื้อนเชื้อเบอร์โคโดสีย โคโควินีแอนส์ นึก ๆ ดูก็น่าแปลกนะคะ จริง ๆ เบะหมีเป็นของที่ทำสุก ผ่านความร้อนในการลวกเส้นแกมมีน้ำซุปร้อนราดลงไปอีก ถูกความร้อนสูง เชื้อโรคน่าจะไม่เหลือแล้วใช่ไหมคะ แต่ความจริงที่น่ากลัว คือ เจ้าเชื้อที่ว่านี้ ทนความร้อนได้ แกมไม่บักลิน ไม่มีรสชาติอีก

พุดง่าย ๆ คือ เชื้อซoonแอบ นั้นแหละคะ น่ากลัวมาก พิษจากเชื้อนี้มักพบในอาหารหมักที่ไม่สะอาด เพราะมีสภาพที่เหมาะสมกับการเติบโตของเชื้อ เมื่อคนได้รับเชื้อเข้าไป สารพิษคือกรดบองเครกิก จะทำให้เกิดอาการต่าง ๆ อย่างเฉียบพลันจนเสียชีวิตได้ใน 1-20 ชั่วโมง!!! ปัจจุบัน ไม่มียารักษาหรือฆ่าเชื้อนี้ที่ดีที่สุดคือเราต้องป้องกันตัวเอง โดยการเลือกวัตถุดิบคุณภาพดี นำเชื้อที่ออกมาทำเบะหมี ไม่ควรเก็บแป้งเก่า ๆ ไว้ในตู้กับข้าวนาน ๆ หรือ เก็บเบะหมีที่ซื้อมาไว้ในตู้เย็นนาน ๆ ค่ะ เพราะมีโอกาสปนเปื้อนได้ ทางที่ดีควรใช้วัตถุดิบสดใหม่ในการทำเบะหมี และเลือกร้านที่สะอาด ๆ ค่ะ

อินโฟกราฟฟิคโดย นางสาวพรพรรณ อนุศาสนี
เนื้อเรื่องโดย นายนิติพล แก้วสิทธิ์ นางสาวพรพรรณ อนุศาสนี และนางสาวอสิชา ทาวงศ์
นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาพิษวิทยาและโภชนาการเพื่ออาหารปลอดภัย
ตรวจทานโดย อาจารย์ ดร.สุวภัทร กิตติบัญญัติกุล

พิษในบะหมี่จากแบงหมัก กินแล้วถึงตาย!!!

บะหมี่แบงหมักที่ทำจากแป้งข้าวโพดอาจปนเปื้อนแบคทีเรีย

“*Burkholderia cocovenenans*”

แบคทีเรียผลิตสารพิษ Bongkreikic acid
จากกระบวนการหมักที่ไม่สมบูรณ์

Bongkreikic acid เป็นสารพิษที่ไม่มีกลิ่น ไม่มีรสชาติ และทนต่อความร้อน

ความเป็นพิษ

รบกวนการทำงานของไมโทคอนเดรียในเซลล์ซึ่งเป็น
แหล่งสร้างพลังงาน

ทำให้เซลล์ในร่างกายสร้างพลังงานไม่ได้!

สารพิษ Bongkreikic acid เพียง

1-1.5 มิลลิกรัม

ทำให้เสียชีวิต

ตัวอย่างอาการหลังได้รับสารพิษ Bongkreikic acid

ปวดท้อง ท้องเสีย มีเลือดปนในปัสสาวะ หัวใจเต้นผิดปกติ
หายใจผิดปกติ ชีวิด โดมา จนเสียชีวิต

สามารถเสียชีวิตหลังแสดงอาการผิดปกติภายใน 1-20 ชั่วโมง

การรักษา

ยังไม่มียารักษา (Antidote) เป็นการรักษาตามอาการ

เนื่องจาก *Burkholderia cocovenenans* พบได้ในดิน

ดังนั้นสามารถป้องกันการปนเปื้อนได้โดย...

- ✓ เลือковиัตถุดิบที่มีคุณภาพ เช่น แป้งข้าวโพด แป้งข้าว สำหรับนำไปทำบะหมี่แบงหมัก
- ✓ ทำความสะอาดวัตถุดิบก่อนนำมาใช้เตรียมอาหาร
- ✓ แยกใช้ภาชนะสำหรับวัตถุดิบที่ทำความสะอาดแล้ว
- ✓ หลีกเลี่ยงการเก็บวัตถุดิบไว้เป็นระยะเวลานาน

ข้อมูลอ้างอิง

- Deshpande SS. Bongkrek toxins. In: Handbook of food toxicology. New York: Marcel Dekker; 2002. p. 661-662.
- Welling W, Cohen JA, Berends W. Disturbance of oxidative phosphorylation by an antibioticum produced by *Pseudomonas cocovenenans*. *Biochem Pharmacol.* 1960; 3: 122-135.
- Shi R, Long C, Dui Y, Huang Q, Gao Y, Zhang N, Chen Y, Liu S, Ma Q, Quan L, Zhang Y, Luo B. Bongkreikic acid poisoning: Severe liver function damage combined with multiple organ failure caused by eating spoiled food. *Legal Medicine.* 2019; 41: 101622.
- Anwar M., Kasper A., Steck AR, Schier JG. Bongkreikic Acid—a Review of a Lesser-Known Mitochondrial Toxin. *Med Toxicol.* 2017; 13: 173-179.

Uรรณาธิการแถลง

โดย อาจารย์ ทพญ.ปณิดา กาวีโล

Wisdom of the Land

สวัสดิ์ค่ะ เพื่อน ๆ ชาวมหิดลทุกท่าน

ข่าวสารสภาคณาจารย์ฉบับนี้ เปลี่ยนบรรยากาศกันหน่อยนะคะ เนื่องจากบรรณาธิการเป็นทันตแพทย์เด็ก จึงขอนำเสนอความรู้ด้านทันตกรรมสำหรับเด็ก จาก ผศ.ทพญ.วรรณิ ประพันธ์ศิลป์ เพื่อเป็น Starter kit ในการดูแลฟันนี้บ้านของบุตรหลานของท่าน และ QR code เพื่อความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการไปพบทันตแพทย์ของเด็ก ๆ ค่ะ

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการของสภาคณาจารย์ ที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับนโยบายข้อมูลส่วนบุคคล และเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ จึงเรียนเชิญ ผศ.ดร.โชทศรัทธ ธรรมบุษดี ซึ่งเป็นวิทยากรให้เขียนบทความเพื่อให้ประชาคมมหิดลมีความพร้อมเกี่ยวกับ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่จะถูกบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2564 นี้

ทางฝ่ายบรรณาธิการจึงหวังว่า ข่าวสภาคณาจารย์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์กับทุกท่านที่ติดตาม ทั้งนี้ หากท่านมีข้อเสนอแนะ ท่านสามารถส่งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้เราได้ทั้งทาง Facebook page “MU Faculty Senate” หรือ senate@mahidol.ac.th ได้ค่ะ

พบกันใหม่กับข่าวสภาคณาจารย์ฉบับหน้าค่ะ

ข่าวสภาคณาจารย์

เป็นหนังสือในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิดจดหมาย เป็นความเห็นของผู้อ่านท่านนั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์ เกณฑ์การพิจารณาบทความเป็นไปตาม www.senate.mahidol.ac.th/th/regulation.html

บรรณาธิการประจำฉบับ	อ.ทพญ.ปณิดา กาวีโล
กองบรรณาธิการ	ผศ.ดร.ชาญยศ ปลื้มปีติวิริยะเวช รศ.ทพญ.นิลรัตน์ วรรณศิลป์ อ.ทพญ.ปณิดา กาวีโล อ.ดร.ประทีป ว่องวิระยุทธ ผศ.ดร.โมเรศ ปรีชญพฤกษ์ ผศ.ดร.วันวิสาห์ ศรีสุเมธชัย อ.ดร.สุภาสมต ยุนะสิทธิ์ อ.ดร.วิรัชการพานิช
ประสานงานกลาง	พิชญา วงษ์รัตนนีย์ คาริน พรหมศิลป์
ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม	พศศิริ บุญมาวงค์
เจ้าของ	สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170 โทรศัพท์ : 0-2849-6351-2 โทรสาร : 0-2849-6350